

Penmail

Jaargang 16, nr. 1 – Januari 2021

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging voor handschriftontwikkeling (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Handschriftonderwijs, schrijfmethode, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische schriftkunde. Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt in principe buiten onze doelstelling.

0-0-0-0-0

*Dankzij enkele lezers zijn we attent gemaakt op enkele recente artikelen.
Fijn, dat we er zo samen van kunnen genieten!*

Schrijfonderwijs aan hoogbegaafde kinderen

Kinderroeftherapeut Detti Steeman heeft over dit bijzondere thema in 2018 een zeer wetenswaardig artikel van ruim drie pagina's geschreven.

Zie: <http://www.kinderroeftherapie.dolo.nl/wp-content/uploads/2018/11/Schrijfonderwijs-aan-hoogbegaafde-kinderen-def..pdf>

Kenniskaart Handschriftontwikkeling

Kennisgroep Speciaal kwam in 2018 met een verrijkende kenniskaart over de ontwikkeling van handschrift. In het bestek van drie pagina's wordt op een 14-tal aspecten ingegaan.

Zie: <https://kennisgroepspeciaal.nl/kenniskaarten/handschriftontwikkeling/>

Is de pen machtiger dan het toetsenbord?

Onder dit hoofd schreven Astrid Houthuys & Andy Stevens een interessant artikel in De Standaard van 5 oktober 2020. Zij vergelijken beide communicatievormen en belichten onder andere de persoon achter de schrijver.

Pleidooi voor onleesbaarheid

Een titel die niet meteen voor de (schrijf)hand ligt, nietwaar? Welnu, de Leuvense filosoof Willem Styfhsals vroeg hier speciale aandacht voor in De Standaard van maandag 12 oktober 2020. Met de Franse filosoof Roland Barthes is hij van mening, dat schrijven niet zou moeten gaan om te worden gelezen, maar enkel en alleen om het plezier van het schrijven zelf. O zo!

Schrijven verslaat typen als het gaat om aantekeningen maken in de klas

Dit artikel van Diana Lincoln geeft een samenvatting van het recente Noorse onderzoek van Prof. Audrey van der Meer c.s. Het is vertaald en opgenomen in bundel 106.

Het complete onderzoeksverslag is hier te vinden:

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.01810/full>

Stroever & stroever

In het decembermagazine van Elsevier verscheen de boeiende bijdrage “Stroever & stroever” van journaliste Liesbeth Wytzes. We schrijven steeds slordiger door al dat typen op toetsenborden. En dat terwijl schrijven zo goed is voor je hersens. Samen met schrijfdocente Sabine van Everdingen en illustratrice Carolyn Ridsdale wordt een wetenswaardig cultuurhistorisch in- en uitzicht geschetst.

Drie nieuwe bundels “Over kinderhandschrift gesproken ...”

De bundelproductie heeft niet stilgestaan in de voortdurende thuiswerktijden! Opnieuw verschenen er drie bundels. Om van elk weer twee bijdragen te vermelden:

Bundel 103 (25 artikelen)

- Digitaal of analoog. Voor een toekomst met handschrift, Xethix, 2015 (2 p.)
- Hoe je je handschrift eenvoudig kunt verbeteren, Effectiviology, 2020 (4 p.)

Bundel 104 (23 artikelen)

- Het belang van handschrijfervaring voor de ontwikkeling van het geletterde brein, Karin H. James, 2017 (5 p.)
- De noodzaak van handschriftonderwijs, Marjolein Zwik, 2020 (3 p.)

Bundel 105 (23 artikelen)

- Waarom schrijven met de hand kinderen slimmer maakt, Anne Sliper Midling, 2020 (4 p.)
- Is de pen machtiger dan het toetsenbord? Astrid Houthuys & Andy Stevens (2020) (3 p.)

Mocht iemand belangstellen in het een of andere artikel, het wordt met genoegen toegestuurd.

De Dag/Week van het Handschrift

De 23^e januari is en blijft de Internationale Dag van het Handschrift, gedachtig aan de geboortedatum van John Hancock (in 1737). Hij voorzag op in 1776 de Declaration of Independence van zijn opvallend grote handtekening – alleen omdat koning George III van Engeland nogal bijziend was?

Het Platform Handschriftontwikkeling heeft rond de 23^e weer speciale lesbrieven ontworpen voor de leeftijdsfasen 4-6, 6-9, 9-12, 12-14 jaar. Ditmaal is gekozen voor een bijzonder motto: ***Schrijf met je hand – doe er wat mee!*** De lesbrieven zijn vanaf half januari gratis te downloaden van de website www.handschriftontwikkeling.nl

Schrijven op een tablet met de Luna app

De Vlaamse uitgever Diekeure heeft een schrijfmethode uitgebracht met schrijfletters, cijfers en schrijfpatronen. Te downloaden via de website van Meester Sander: meesterzanger.nl/educatieve-apps-in-de-praktijk

*Laten we in 2021 vaker naar de pen grijpen!
Veel schrijfsucces en –plezier*